

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—
Poštno-čkovni rač. 10.303.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESECNO PRILOGO „NAS DŌM“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—
četrtni strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Nekaj besed o brezposelnosti.

(Dopis z dežele.)

Dandanes se mnogo govori in piše o brezposelnosti. Bodi tudi meni dovoljeno, da zapišem par besed. Vzrokov sedanje brezposelnosti je več. Velika krivda je ta, da lahko prosto vse drvi v mesta iskat dobrega zaslužka in lahkega dela, z blazno mislijo, da v mestu denar kar dežuje v žepe. Naj bi se zavrl ta blazni naval v mesta, kjer že polovica ljudi nima dela, dočim na deželi ponekod posestnikom primanjkuje delavcev. Naj vam podam eden primer. Pisec teh vrstic sem imel pred letom zaposlenega 25letnega fanta na parni žagi. Delal je skoraj 4 leta pri meni, imel stanovanje in hrano ter dnevno 20 Din plače, katera mu je dnevno preostala nedotaknjena, ker je imel vse drugo pri meni. Naenkrat pa si zmislil, da je tukaj premala plača in pretežko delo, morala bi biti boljša hrana in ne vem kaj še vse. Sklene, da pojde v Maribor k zidarjem za podavača, tam bo služil, mislite si: dinarjev 5 na uro. Kaj mislite: to je zaslužek! Na njegovo zahtevo sem ga seveda odpustil in hajdi v Maribor.

Kaj mislite, kako srečnega se je počutil! Sedaj pa še vam naj povem, kaj je prinesel domov na zimo! Prišel je domov brez pare, pustivši še v Mariboru nekaj dolga, v obleki, katero si je kupil še pri meni. Niti za srajco ni prinesel, doma mati tudi ni imela nič, ker je že stara in sama. Sedaj si pa lahko sami predstavite tako življenje. Tako se množi brezposelnost. In takih slučajev bi lahko navedel več v enem srezu, kaj pa drugod!

Drug vzrok brezposelnosti pa je velekapital. Njega bi bilo treba pritegniti k večjim dajatvam za občine, okraje, pokrajine in državo. Naj bi velekapital tudi znižal cene raznovrstnim svojim proizvodom, kolikor sploh mogoče. S tem bi bila dana možnost, da bi oživila domača trgovina, ljudstvo bi spet lahko po primernih cenah kupilo obleko in proizvode vseh vrst. Velekapital pa bi prodal svoje blago, katerega ima nakopičenega velike množine; lahko bi spet zaposlil delavce, kateri težko čakajo dela in skromnega zaslužka.

Je sicer res, da vsak rad gleda na svoj dobiček. Ni pa pravilno, da bi smel dobiček biti edino vodilno načelo. Niso delavci radi velekapitala, oni imajo kot ljudje vsak svoj življenjski namen. Če ima velekapitalistični podjetnik tudi

manj dobička, naj bi radi tega ne ustavil svojega obrata. Ker pa se je to zgodilo po raznih krajih naše ožje domovine, raste tamkaj brezposelnost. Z brezposelnostjo pa raste pomanjkanje in beda za tisoče delavskih rodbin. Te vrstice vam sporočam preprost kmetijski človek. Če so tudi moje besede preproste, pa so vendar resnične. Izvirajo pa iz namena, da bi se pomagalo ubogim delavskim trpinom. Saj so to sinovi našega delovnega ljudstva, premnogo jih je kmetijskih otrok. Med kmeti in delavci mora vladati vzajemnost in medsebojna podpora. Sedanje težke gospodarske prilike nas k temu še posebno silijo.

*

Mesto trošarine točilne takse.

Vlada je izdelala zakon, ki ga je parlament sprejel in po katerem se državne in banovinske trošarine na vino in žganje ukinejo, uvajajo pa se namesto njih (izpadek bi znašal okoli 200 milijonov dinarjev) nove takse, ki so jim podvrženi vsi gostilničarji, trgovci, maloprodajalci vina in žganja. Dosedanja točilna taksa se poviša 6 do 10krat in s tem povišanjem se bo nadomestila trošarina na vino in žganje. Vinogradnik bo po tem zakonu oproščen vseh prijav, kontrolnih organov in kontrolnih listov. Kar se tiče podrobnega razpečavanja vina, je ta pravica izključno pridržana gostilničarjem. To bi pomenjalo, da bi vinotoči pod vejo ali popolnoma prenehali ali pa bi bili zelo omejeni. Po novem obrtnem zakonu daje dovoljenje za dovolitev vintoča kmetu-vinogradniku sreski načelnik potem, ko zasliši o tem mnenje gostilničarske družbe.

Kar se tiče točilne takse, je povečana, kakor rečeno, do 10krat ter bo različna po velikosti krajev in njihovih prebivalcev. V Beogradu in Zagrebu bo povišana desetkrat. V Ljubljani in Mariboru se bo pobiral osemkratni iznos točilne takse, torej v 1. skupini 24.000 Din, v 2. skupini 16.000 Din, v 3. skupini 12.000 in v 4. skupini 8000 D. V mestih, ki imajo nad 20.000 prebivalcev, šestkratni iznos točilne takse I. kategorije, torej 18, 12, 9 in 6 tisoč Din. V mestih, ki imajo 10.000 do 20.000 prebivalcev, štirikratni iznos točilne takse II. kategorije, ki znaša 2000, 1500, 1000 in 600 D letno, tako da znaša trošarinska taksa 8000, 6000, 4000 in 2400 Din. V mestih, ki imajo 5000 do 10.000 prebivalcev, tri-

kratni iznos točilne takse II. kategorije, torej 6000, 4500, 3000 in 1800 Din letno. V mestih, ki imajo izpod 5000 prebivalcev, dvakratni iznos točilne takse II. kategorije, torej 4000, 3000, 2000 in 1200 D letno. V krajih, ki imajo nad 5000 prebivalcev, štirikratni iznos točilne takse III. kategorije, ki znaša v 1. skupini 1500, v 2. skupini 1000, v 3. skupini 600 in v 4. skupini 400 Din, tako da bo torej znašala trošarinska taksa letno po skupinah 6000, 4000, 2400 in 1600 Din. V krajih, ki imajo 2500 do 5000 prebivalcev, trikratni iznos točilne takse III. kategorije, torej 4500, 3000, 1800 in 1200 Din letno. V krajih, ki imajo izpod 2000 prebivalcev, dvakratni iznos točilne takse III. kategorije, torej 3000, 2000, 1200 in 800 Din letno.

Gostilničarji plačajo to takso v dvo-mesečnih, trgovci pa v tromesečnih obdobjih naprej. Od tako pobranih taks se bo izplačalo 50% pristojni banski upravi, ostanek pa gre v državno blagajno.

Osebe, ki bodo brez trošarinske pravice pričele točiti pijače, ne da bi predhodno plačale takso, določeno s tem zakonom namesto državne in banovinske trošarine, se kaznujejo s trikratnim iznosom predpisane točilne takse.

Kmetje in vinogradniki, ki prodajajo vino lastnega pridelka v svojih krajih od 5 litrov naprej, v mestih, trgih in na sejmihi pa od 10 litrov naprej naenkrat, se ne smatrajo za točilce na drobno in ne plačajo ne točilne takse in ne trošarinske takse. Prav tako smejo prodajati brez plačila teh taks izven kraja svojega stalnega bivališča vino v količinah nad 50 litrov, žganje pa v količinah nad 25 litrov skupno.

*

V NAŠI DRŽAVI.

Po velikonočnih praznikih se je sestala narodna skupščina 30. marca in ugotovila, da je predložila vlada spremembe ter dopolnila k zakonu o trošarinah, s katerim se ukinjajo vse dosedanje trošarine na vino ter žganje in bosta trgovina in promet z žganjem ter vinom prosta, v kolikor se nanašata na proizvajalca (producenta). Skupščina je prejela od odbora za proučevanje trošarinskega zakona večinsko poročilo in dve manjšinski. V enem od manjšinskih poročil je ta-le predlog: Naj se uvede občinska trošarina na vino v